Politieke Avond 12 juni 2025

T = Technisch (moeten voorafgaand aan de politieke avond worden beantwoord)
I = Informatief (Worden tijdens de politieke avond beantwoord en moeten daarna schriftelijk bij de griffie worden aangeleverd)
P = Politiek (worden tijdens de politieke avond door de portefeuillehouder mondeling beantwoord)

Vragen naar aanleiding van het raadsvoorstel Intentiebesluit gemeentelijke herindeling

Naar aanleiding van het raadsvoorstel 'Intentiebesluit gemeentelijke herindeling' heeft CDA Duiven-Groessen-Loo de volgende vragen:

1. Klopt het dat nu gevraagd wordt de intentie uit te spreken om te komen tot één Liemerse gemeente maar er hierna nog drie raadsbesluiten nodig zijn in de vorm van:
    a. een principebesluit (voorbereiden ARHI-traject);
    b. een besluit over het herindelingsontwerp;
    c. een definitief herindelingsbesluit? **T**

    Correct, na het principebesluit zal ook het herindelingsontwerp en het herindelingsadvies ter besluitvorming voorgelegd worden aan de gemeenteraad.

2. Op welke termijn denkt het college dat het principebesluit genomen zou moeten worden, uitgaande van het uitspreken van een positieve intentie voor de zomer van 2025? **T**

    Met inachtneming van de besluitvormingstrajecten die in de beoogde partnergemeenten doorlopen worden, is het voornemen van het college om in oktober een raadsvoorstel aan te bieden voor een principebesluit, zodat de gemeenteraad in staat is om nog voor het einde van 2025 een principebesluit nemen.

Al enkele keren vroeg de fractie CDA Duiven-Groessen-Loo om inventarisatie/onderzoek naar de (on) mogelijkheden van zelfstandigheid. Helaas hebben we tot op heden nog niet de informatie ontvangen die wij nodig achten. In dat kader hebben wij de volgende vragen:

3. Als Westervoort bestuurlijk fuseert en Duiven niet, klopt het dat Westervoort dan uit de gemeenschappelijke regeling 1Stroom (GR) zou moeten stappen? **T** Zo ja, moet Westervoort daar dan een vergoeding voor betalen? **T**

Gelet op de huidige regeling staat een besluit tot uittreden gelijk aan opheffing van de regeling. In dat geval stelt het algemeen bestuur een liquidatieplan vast om tot opheffing van de regeling te komen. Het ligt in de rede dat de uittredende partij de reële schade vergoed die de andere gemeente ondervindt als gevolg van de uittreding. Indien Westervoort een gemeente gaat vormen met een andere gemeente(n) dan Duiven zal dit waarschijnlijk aan de orde zijn. Omvang van de schade en de condities van uittreding zullen dan in overleg en onderhandeling tussen Duiven en Westervoort (c.q. de nieuwe gemeente) worden bepaald. De Provincie kan hierin een faciliterende en eventueel bemiddelende rol vervullen.

4. Zo ja, wat is dan de positie van het personeel van 1Stroom en welke consequenties heeft het uitstappen voor hen? **T**

De gemeenschappelijke regeling van 1Stroom stelt (art. 30, lid.4) dat een uittreding van de gemeente Duiven of Westervoort gelijk staat aan het opheffen van de gemeenschappelijke regeling. Een gemeenschappelijke regeling kan immers niet een enkele deelnemer hebben. Artikel 31, lid 2 regelt dat het algemeen bestuur bij de opheffing van de gemeenschappelijke regling een liquidatieplan moet opstellen. In dit plan worden onder andere afspraken gemaakt over de positie van het personeel en de consequenties.

De medewerkers van 1Stroom zullen bij een ontvlechting op grond van hun rechtspositie worden beschermd. Bij een fusie is sprake van zogenaamde "overgang van onderneming", waarbij medewerkers in principe onder geldende rechten en plichten overgaan naar de nieuwe werkgever. De precieze consequenties per medewerker kunnen verschillen, afhankelijk van hun werksituatie, arbeidsverleden en de condities waaronder de nieuwe werkgever opereert.

5. Als er sprake is van uittreden uit de GR door een van de gemeenten moet dan niet een opzegtermijn van twee kalenderjaren worden gehanteerd? **T**

Ja, volgens artikel 30, lid 2 van de gemeenschappelijke regeling van 1Stroom dient er bij uittreding een opzegtermijn van twee kalenderjaren in acht wordt genomen. Hier kunnen echter maatwerkafspraken over gemaakt worden als beide gemeenten het daarover eens zijn.

6. Hoe verhouden de kosten van een gemeente van net geen 25.000 inwoners zich in relatie tot het huidige aandeel van de gemeente Duiven in 1Stroom? **T**

Bij een ontvlechting van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom mag er van uit gegaan worden dat efficiencyvoordelen komen te vervallen.

Naast een structurele toename van kosten zijn er ook incidentele kosten bij een ontvlechting. Deze zijn er ook bij een herindeling met de gemeenten Westervoort, Zevenaar en Doesburg, maar in dat geval kan er teruggevallen worden op ahri-gelden vanuit de rijksoverheid en mogelijk een bijdrage van de provincie (al dan niet via een investeringsagenda).

Een directe vergelijking van de kosten van een gemeente met andere 25.000 inwoners is moeilijk te maken, vanwege de diversiteit aan taakopvatting bij gemeenten (regie gemeente bezitten aanzienlijk minder personeel bijvoorbeeld).
Uit een benchmarkonderzoek van Berenschot uit 2024 concluderen wij dat de totale apparaatskosten (primair proces en overhead) per inwoner van onze gemeente 2% lager zijn dan gemiddeld (-€ 1,1 miljoen) in vergelijking met een referentiegroep van gemeenten met een vergelijkbare omvang zonder ambtelijke fusie.

Politieke Avond 12 juni 2025

7. Wat zijn kansen en bedreigingen bij het opbouwen van een nieuwe eigen organisatie? I

Een nieuwe organisatie opbouwen biedt kansen om geheel gericht op de behoefte van Duiven en naar de huidige tijd te werken aan nieuwe structuren, processen, competenties en cultuur. De belangrijkste kans is dat deze nieuwe organisatie onder eenduidige bestuurlijke aansturing van een college en gemeenteraad komt en niet meerdere opdrachtgevers hoeft te bedienen. Dat kan de slagkracht vergroten

Naast frictiekosten zorgt de opbouw van een eigen organisatie voor een periode van onzekerheid voor personeel. Het zal immers niet mogelijk zijn om alle medewerkers onder te brengen in deze eigen organisatie. Dat betekent dat medewerkers ook zelf hun keuzes gaan maken, ook al voor de definitieve ontvlechting.
De belangrijkste bedreiging is dat de kwaliteit van de organisatie, de uitvoering van taken en de dienstverlening structureel afneemt door het wegvallen van strategisch vermogen, vermindering van specialistische functies en verminderd vermogen om op allerlei verschillende tafels en netwerken de belangen van de gemeente en de inwoners te kunnen behartigen. Bedreigend is ook dat de (incidentele) kosten, de tijd en de energie van zowel ontvlechting als de opbouw van een eigen organisatie te weinig winst opleveren in kwaliteit van de organisatie. In het onderzoek van Dirk Louter/Rijnconsult wordt aangegeven dat een ambtelijke organisatie voor een gemeente van 25.000 inwoners met het opgavenprofiel van Duiven richting kritische ondergrens gaat en dus mogelijk niet toekomstbestendig is.

8. Komen eventuele minder- of meerkosten van het hebben van een eigen organisatie al terug in de meerjarenbegroting 2026 waarover we in november a.s. moeten besluiten? I Immers, mogelijke fusiedatum is 01-01-2029.

Nee, eventuele minder- of meerkosten van het hebben van een eigen organisatie komen niet terug in de meerjarenbegroting 2026 van Duiven. Pas als besluitvorming plaatsvindt over de toekomst van Duiven, kunnen de financiële effecten verwerkt worden.

Ervaringen elders (o.a. Barendrecht, Achtkarspelen) laten zien dat deze kosten aanzienlijk kunnen zijn (meerdere miljoenen euro's). Het gaat dan om kosten van organisatieontwerp, functieprofielen en personele inpassing, van arbeidsmarktcampagnes, eventuele wachtgelden en andere overgangskosten. Ook zijn er kosten van training en opleiding en organisatieontwikkeling, ook meerjarig.

9. Is de OR van de GR al geïnformeerd/op de hoogte gesteld van de voorliggende raadsvoorstellen en is al een 1e reactie hierop bekend (zo ja, graag toelichten)? I

In het kader van de organisatieontwikkeling waarover uw raad onlangs een presentatie heeft gekregen is de algemeen directeur van 1Stroom nauw in overleg met de Ondernemingsraad. Tijdens deze gesprekken komt ook de mogelijke impact van een bestuurlijke fusie regelmatig aan de orde. Hoewel aan de OR (nog) geen officieel advies hiervoor is gevraagd, geven de leden van de OR wel aan dat een mogelijke fusie tot meer duidelijkheid voor medewerkers kan leiden. In die zin heerst er binnen de OR een positieve grondhouding ten opzichte van een mogelijke fusie. Wel leven daarbij, zoals eigenlijk altijd bij wijzigingen in een organisatie, vragen over de directe en indirecte gevolgen voor medewerkers. Die zijn op dit moment nog niet inzichtelijk.

DUIVEN GROESSEN LOO

Politieke Avond 12 juni 2025

10. Wat zijn de ideeën over het incorporeren van de andere gemeenschappelijke regelingen, die uitsluitend werken voor de gemeenten Doesburg, Duiven, Westervoort en/of Zevenaar, in één Liemerse gemeente? I En met welke kansen en bedreigingen moet hierbij rekening worden gehouden? I

Bij een gemeentelijke fusie vervallen zogenaamde inliggende gemeenschappelijke regeling (waaraan alleen de bij de fusie betrokken gemeenten deelnemen) van rechtswege en gaat het personeel ook van rechtswege over naar de nieuwe gemeente.
Het wegvallen van deze gemeenschappelijke regelingen als organisatievorm zal resulteren in efficiencyvoordelen. De afstand tussen medewerkers neemt af, er is minder bestuurlijke drukte, niet langer noodzaak voor aparte directiestructuren en ondersteuning en er zullen minder P&C-producten opgeleverd moeten worden. Ook draagt het wegvallen van deze verschillende gemeenschappelijke regeling bij aan het verdwijnen van het zogenaamde democratische tekort, waardoor de gemeenteraad beter in positie komt (meer directe invloed).

Een dergelijke ontwikkeling zal net bij het 'ontmantelen' van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom vragen dat er afspraken worden gemaakt over het personeel dat overgaat.

De uitwerking van het opnemen van deze gemeenschappelijke regelingen komt terug in het herindelingsontwerp.